

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI PELASTUSLAIN JA
HÄTÄKESKUSTOIMINNASTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (HE 100/2016 vp)**

Esityksen sisältö

Tässä hallituksen esityksessä on korjattu niitä haasteita, joita on havaittu vuoden 2010 jälkeen. Näistä voidaan mainita muun muassa Rajavartiolaitoksen aseman selkeyttäminen hätäkeskusyhteistyötahona ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäministeriön tiedonsaantioikeudet välttämättömien tietojen osalta hätäkeskustietojärjestelmästä toiminnan suunnittelu- ja kehittämistehtäviä varten sekä valvontatehtäviä varten.

Esitetyt uudistukset eivät ole isoja, mutta ne mahdollistavat laadukkaiden hätäkeskuspalvelujen järjestämisen ja parantavat osaltaan pelastustoimen mahdollisuuksia toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä. Lähivuosien isot uudistukset, kuten maakunta-, sosiaali- ja terveystoimen - sekä pelastustoimen uudistukset aiheuttavat suurella todennäköisyydellä tarpeen tarkastella lainsäädännön muutostarpeita uudelleen.

Osaltaan voimassaolevaa lainsäädäntöä esitetään tiukennettavaksi nykyisestä. Tästä esimerkkinä on muutos, jossa varotietojen käyttäjään ja käsittelijään esitetään sovellettavaksi rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan pelastuslain (379/2011) ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) muuttamista siten, että lakeihin lisättäisiin viranomaisten oikeuksia saada tietoja tiettyjen muiden viranomaisten ylläpitämistä rekistereistä. Pelastuslain osalta tiedonsaantioikeudet liittyvät pelastusviranomaisen tehtäviin, joita ovat pelastustoiminnan suunnittelu ja toteutus sekä pelastustoimelle säädettyjen valvontatehtävien hoitaminen. Hätäkeskustoiminnasta annetun lain osalta tiedonsaantioikeudet liittyvät Hätäkeskuslaitoksen oikeuksiin saada tietoja hälytystehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi.

Ehdotetut uudet tiedonsaantioikeudet on esityksessä tarkasti luetteloitu. Ehdotettu laintasoinen sääntely on täsmällistä ja tarkkarajaista sekä muutoinkin perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta asianmukaista. Ehdotetut muutokset ovat oikeasuhtaisia suhteessa niiden käyttötarkoitukseen, eivät heikennä oikeusturvaa, eikä ehdotuksen voida myöskään katsoa olevan ristiriidassa Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Voimaantulo

Lakien esitetty voimaantuloajankohta on 1.1.2017.

Asian valmistelu

Hallituksen esitystä on valmisteltu työryhmässä, jossa olivat edustettuina sisäministeriön pelastusosasto, sisäministeriön poliisiosasto, sosiaali- ja terveysministeriö, Hätäkeskuslaitos, Pelastusopisto ja pelastuslaitokset. Työryhmä kuuli asiantuntijoita asiaan liittyviltä tahoilta ja esitysluonnoksesta pyydettiin lausunto usealta taholta, jotka on mainittu hallituksen esityksessä. Hallituksen esityksen jatkovalmistelu tapahtui virkatyönä sisäministeriössä.

Hallituksen esitys valmisteltiin ajankohtana, jolloin Euroopan unionin yleistä tietosuoja-asetusta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679) ei ollut vielä annettu. Sisäministeriössä on kuitenkin asetettu hanke, jossa erikseen selvitetään mahdollisia EU:n tietosuoja-asetuksesta johtuvia pelastustoimen ja hätäkeskustoimen lainsäädäntöön kohdistuvia säädösmuutostarpeita. Sisäministeriössä on käynnissä myös hanke poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistukseksi, joka osaltaan tukee tarkastelua pelastustoimen ja hätäkeskustoimen osalta. Lisäksi sisäministeriö osallistuu oikeusministeriön koordinoimaan hankkeeseen, jossa tarkistetaan henkilötietojen suojaa koskeva kansallinen lainsäädäntö.